

Achtergrond van de basisverlegging CPI 2011

Jaarlijkse basisverlegging CPI

De Consumentenprijsindex (CPI) meet de prijsontwikkeling van een pakket van goederen en diensten dat de gemiddelde consument afneemt. De prijsontwikkeling van elke artikelgroep wordt gewogen met het aandeel van de totale bestedingen van de consument.

In 2007 is de reeks 2006 = 100 gestart en is er gestart met een jaarlijkse basisverlegging. In de jaarlijkse basisverlegging worden er nieuwe bestedingsaandelen bepaald. Deze nieuwe bestedingsaandelen worden telkens in januari van een jaar voor het eerst gebruikt voor de berekening van de prijsindexcijfers en blijven een jaar constant. Dit document licht de achtergrond van de jaarlijkse basisverlegging voor het verslagjaar 2011 toe.

Bepaling nieuwe bestedingsaandelen

De bestedingsaandelen van de gemiddelde consument worden als volgt bepaald:

- De CPI die in jaar t wordt gepubliceerd, is sinds het invoeren van de jaarlijkse basisverlegging gebaseerd op het gemiddelde consumptiepatroon van jaar t-1. De inflatiecijfers die in 2011 worden gepubliceerd, worden dus gewogen met bestedingsaandelen van 2010.
- De basis voor het bepalen van de bestedingsaandelen in 2010 vormen de *voorlopige* consumptie cijfers van de Nationale Rekeningen van 2009. De cijfers van 2010 zijn namelijk nog niet beschikbaar.
- Als voor bepaalde artikelgroepen de cijfers uit de Nationale Rekeningen niet voorhanden zijn, worden alternatieve bronnen gebruikt, zoals het Budgetonderzoek.
- De bestedingsaandelen die in 2011 worden gebruikt, trachten de bestedingen van de consument in 2010 te benaderen. Grote aantoonbare wijzigingen in bestedingen tussen 2009 en 2010 zijn gecorrigeerd in de bedragen ten opzichte van de bedragen uit de Nationale Rekeningen.
- De bedragen uit de Nationale Rekeningen worden gecorrigeerd voor de conceptuele verschillen tussen het consumptiebepaling van de Nationale Rekeningen en CPI. Het gaat hierbij om:
  - Uitgaven van buitenlanders in Nederland (niet in CPI)
  - Uitgaven van institutionele huishoudens (niet in CPI)
  - Bruto benadering verzekeringen in de CPI (zie ook *Een vernieuwde consumenten prijsindex in 2007* op de CBS website)¹
- De bedragen uit de Nationale Rekeningen worden via een vast schema verdeeld naar de CPI artikelgroepen op hoofdniveau.²
- De verdere onderverdeling naar het laagste niveau vindt plaats met behulp van het Budgetonderzoek. Voor het verslagjaar 2011 is het budgetonderzoek van 2008 gebruikt.³
- Bij artikelgroepen waar de volatiliteit hoog is, wordt een gemiddelde van drie budgetonderzoeken gebruikt.
- De bedragen op het laagste artikelgroep niveau worden vervolgens herschaald naar 100.000 punten.
- Vervolgens worden de bestedingsaandelen gewaardeerd tegen prijzen van december 2010 en weer herschaald naar 100.000 punten. Deze weegpunten (ook wel de-

¹ <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/0C01165E-10E1-4C11-8471-EF984084F91C/0/2007vernieuwdeconsumentenprijsindexart.pdf>

² In sommige gevallen is het hoofdniveau gelijk aan het laagste CPI artikelgroep niveau.

³ In een enkel geval wordt gebruik gemaakt van marktinformatie om de onderverdeling te maken, bijvoorbeeld bij energie en kleding.

cembergewichten genoemd) worden gepubliceerd op StatLine. Voor het verslagjaar 2011 zijn er op het laagste niveau 192 artikelgroepen (coicops).

Wegingen 2011

Hieronder staan de nieuwe decembergewichten van de CPI op hoofdniveau:

Schema 1. Gewichten van de CPI

Groep	Omschrijving	Verslagjaar 2011	Verslagjaar 2010	Vershil
1	Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken	11.264	11.257	7
2	Alcoholhoudende dranken en tabak	3.089	2.988	101
3	Kleding en schoenen	4.832	4.796	36
4	Huisvesting, water en energie	24.358	23.874	484
5	Stoffering en huishoudelijke apparaten	6.123	6.508	-385
6	Niet-verzekerde gezondheidszorg	1.035	1.151	-115
7	Vervoer	11.414	10.756	658
8	Communicatie	3.517	3.714	-197
9	Recreatie en cultuur	10.376	10.846	-470
10	Particulier onderwijs	136	137	-1
11	Hotels, cafés en restaurants	4.412	4.677	-265
12	Diverse goederen en diensten	11.233	11.254	-20
13	Consumptiegebonden belastingen en overheidsdiensten	3.599	3.432	167
14	Consumptie in het buitenland	4.613	4.611	1
	Totaal	100.000	100.000	

Wijzigingen Weegschema

De belangrijkste bijzonderheden bij het bepalen van de gewichten voor 2011 zijn:

Energie (Groep 4 -Huisvesting, water en energie)

Met betrekking tot de bestedingen aan gas wordt, indien het verschil groot genoeg is, een correctie gemaakt voor het verschil in gasverbruik tussen het voorlopige NR jaar en het wegingsjaar. Voor het verslagjaar 2011 wordt het verbruik in de jaren 2009 en 2010 vergeleken. De methode die hiervoor wordt gebruikt is het vergelijken van het aantal graaddagen⁴ van 2009 met het aantal graaddagen in 2010. Het aantal graaddagen was in 2010 18,4 procent hoger dan in 2009. Rekening houdend met het feit dat er ook een deel van de bestedingen aan gas niet samenhangt met de temperatuur, is het voorlopige NR bedrag gecorrigeerd met 11,3 procent.

Er is ook een prijscorrectie gemaakt voor zowel gas als elektriciteit. Voor gas was de gemiddelde prijsdaling in 2010 ten opzichte van 2009 8,6 procent. Het Voorlopige NR bedrag, inclusief de verbruikscorrectie, is daarom met -8,6 procent gecorrigeerd.

De elektriciteitsprijzen zijn gemiddeld met 6,7 procent ten opzichte van 2009 gedaald. Deze prijsdaling is ook doorberekend in het aantal weegpunten.

Autobrandstoffen (Groep 7 – Vervoer)

De gemiddelde prijsstijging in 2010 ten opzichte van 2009 was voor autobrandstoffen 11,6 procent. Met dit percentage is het voorlopige NR bedrag voor de autobrandstoffen gecorrigeerd.

⁴ Een graaddag is het per dag berekende verschil tussen 18°C (stookgrens) en het etmaalgemiddelde van de buitentemperatuur. Alleen buitentemperaturen lager dan 18°C worden hierbij meegeteld.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Opheffen artikelgroep reparatie van meubelen

Publicatie van de artikelgroep 051300 *Reparatie van meubelen* is stopgezet. Gebleken is dat de omzet voor deze artikelgroep zeer gering is. De weging die hiermee samenhangt is naar de artikelgroep *meubelen* geschakeld.

Correcties grote aantoonbare wijzigingen

De voorlopige 2009 cijfers van NR worden gebruikt om de consumptieve bestedingen in 2010 te benaderen. Grote aantoonbare wijzigingen in bestedingen tussen 2009 en 2010 zijn gecorrigeerd in de bedragen ten opzichte van de bedragen uit de Nationale Rekeningen.

In 2009 werd een aantal productgroepen met teruglopende consumptieve bestedingen geconfronteerd als gevolg van de economische crisis.

Met behulp van diverse bronnen is onderzocht in hoeverre in 2010 sprake was van duidelijk zichtbaar herstel bij productgroepen. De grens voor wel of niet corrigeren is gelegd bij een plus of min van ten minste 10 procent.

De correctiecijfers zijn bepaald met gegevens uit de detailhandelsstatistieken van het CBS en met andere externe branche-informatie zoals de RAI.

De artikelgroep nieuwe auto's, onderdeel van hoofdgroep 7, liet een omzetstijging zien die boven de correctiegrens uitkwam. Daarvoor is dan ook gecorrigeerd. Het gaat om een correctie van +19,7% op het voorlopige NR bedrag.

Kort- en langlopende reeksen in de CPI

Vanaf januari 2007 wordt het consumptiepakket van de CPI jaarlijks aangepast. Dit betekent dat de langlopende reeks 2006=100 gebaseerd is op jaarlijks veranderende bestedingsaandelen.

Om de indexcijfers van de verschillende jaren (met verschillende bestedingsaandelen) aan elkaar te koppelen wordt de volgende werkwijze gehanteerd:

Voor alle CPI artikelgroepen worden zogenaamde *kortlopende indexreeksen* bepaald. Voor het verslagjaar 2011 beginnen deze kortlopende indexreeksen in december 2010 en lopen 13 maanden, dus tot en met december 2011. Bij de start van een kortlopende reeks staan alle indexen op 100.

Met behulp van deze kortlopende indexcijfers van de verschillende artikelgroepen worden iedere maand in 2011 de prijsveranderingen ten opzichte van december 2010 berekend.

Deze prijsveranderingen worden vervolgens vermenigvuldigd met de langlopende reeks voor iedere artikelgroep van de CPI in december 2010.

In formule:

$(\text{CPI januari 2011}) = (\text{CPI december 2010}) * (\text{kortlopende CPI januari 2011}) / (\text{kortlopende CPI december 2010} = 100)$.

Een fictief voorbeeld voor de artikelgroep Brood en beschuit

Kortlopende reeks (december 2010 =100)		Langlopende reeks (2006=100)	
maand	index	maand	index
		januari 2010	102,49
		februari 2010	103,00
		maart 2010	103,52
		april 2010	104,04
		mei 2010	104,56
		juni 2010	105,08
		juli 2010	105,60
		augustus 2010	106,13
		september 2010	106,66
		oktober 2010	107,20
		november 2010	107,73
december 2010	100,00	december 2010	108,27
januari 2011	100,47	januari 2011	108,78

In bovenstaand schema staat aan de rechterkant de langlopende reeks voor brood en beschuit, van januari 2010 tot en met december 2010. De waarde voor januari 2011 wordt berekend met de kortlopende reeks die in december 2010 met waarde 100 start.

De eerste stap is het berekenen van de prijsverandering in januari 2011 ten opzichte van december 2010. Dat is $100,47/100 = 1,0047$.

De tweede stap is het vermenigvuldigen van die prijsverandering met het indexcijfer van december 2010 uit de langlopende reeks. Dus $1,0047 * 108,27 = 108,78$. Dat is dus de waarde van de langlopende reeks voor januari 2011.

De kortlopende reeks

De gewichten die bij de berekening van de kortlopende indices worden gebruikt zijn de gewichten van het jaar 2010, gewaardeerd tegen het prijsniveau van december. Ook in de persberichten en op StatLine worden deze decemborgewichten getoond en niet de jaargewichten. Meer informatie over de wijzigingen die in 2007 zijn ingegaan kunt u vinden in het artikel *Een vernieuwde consumenten prijsindex in 2007* op de CBS website.